

**Vega
verneområdestyre**

Høringsdokument

Forvaltningsplan for Muddværet fuglefredningsområde

Forvaltningsmyndighet: Vega verneområdestyre
<https://www.miljodirektoratet.no/om-oss/miljodirektoratets-organisasjon/statens-naturopsyn/kontakt-statens-naturopsyn/>

Oppsyn: <https://www.miljodirektoratet.no/om-oss/miljodirektoratets-organisasjon/statens-naturopsyn/kontakt-statens-naturopsyn/>

Fylke: Nordland

Kommune: Vega

Verneform: dyrefredningsområde

Verneplan: Verneplan for sjøfugl

Vernet dato: 06.12.2002

Innhold

1.0 Om forvaltningsplanen	3
Forvaltningsmyndighetens oppgave	3
Tilleggsopplysninger	4
2.0 Områdefakta	5
Eierstruktur	5
Formål	5
Internasjonale forpliktelser	5
Beskrivelse av verneområdet	6
Natur	6
Geologi	7
Klimaendring	7
Påvirkning	8
Bruk og historikk	9
3.0 Forvaltning	12
Forvaltningsmål	12
Delmål	12
Strategi	12
Utfordringer	12
Besøkstrategi	15
4.0 Tiltaksplan	18
5.0 Naturmangfoldloven	20
Verneforskrift URL	20
Dispensasjonssøknader og saksbehandling	20
6.0 Forvaltningsmyndighetens retningslinjer	23
7.0 Kunnskapsgrunnlag	29

1.0 Om forvaltningsplanen

Forvaltningsplanen skal sikre en enhetlig forvaltning av verneområdet ved å gi retningslinjer om bruk og brukerinteresser, informasjon, skjøtsel, tilrettelegging og andre tiltak. Forvaltningsplanen er en presisering og en utdyping av verneforskriften, og gir retningslinjer for dispensasjonspraksis. Forvaltningsplanen definerer videre mål for forvaltningen av verneområder, og beskriver aktuelle tiltak for skjøtsel, besøksforvaltning mv. Verneforskriften med tilhørende vernekart gir rammen for utarbeidelse av forvaltningsplanen. Forvaltningsmyndigheten har ansvar for utarbeidelse av forvaltningsplan. Utkast til forvaltningsplan sendes nå, etter godkjenning av Vega verneområdestyre og faglig godkjenning av Miljødirektoratet, på høring til grunneiere og berørte interesser.

Vega verneområdestyre er ansvarlig for å gjennomføre revisjon av forvaltningsplanen. Planperioden vil være på 10 år men ved behov kan planene revideres før planperioden utløper.

Det er et mål at forvaltningsmyndigheten gjennom forvaltningsplanen skal etablere gode rutiner for samarbeid mellom sentrale aktører lokalt, regionalt og nasjonalt.

Forvaltningsplanen viser hvordan oppgaver og ansvar er fordelt mellom noen sentrale aktører i verneområdet i henhold til blant annet lover og regelverk.

Verneområdene er del av Vegaøyan Verdensarv, det legges derfor vekt på et godt samarbeid med den stedlige verdensarvkoordinatoren og Vega kommune for å samordne innsatsen.

Forvaltningsmyndighetens oppgave

Miljødirektoratet har med hjemmel i naturmangfoldloven § 62 annet ledd og tredje punktum delegert myndigheten for forvaltning av Muddværet fuglefredningsområder til Vega verneområdestyre, og fastsatt vedtekter for styrets utøvelse av myndighet.

Vega verneområdestyre har ansvar for å forvalte verneområdet i tråd med verneformålet og å treffe nødvendige tiltak hvis verneverdier trues. Forvaltningsansvaret innebærer utøving av myndighet etter verneforskriften. I hovedsak innebærer dette myndighet til å gi dispensasjon fra vernebestemmelsene og myndighet til å gi utfyllende retningslinjer om forvaltning og skjøtsel gjennom forvaltningsplaner. Forvaltningsmyndigheten har videre ansvar for å gi informasjon til grunneiere, rettighetshavere og allmennheten, gjennomføre skjøtsel og sørge for registrering av naturverdier. Forvaltningsmyndighetens handlingsrom følger av naturmangfoldloven og verneforskriften for det aktuelle verneområdet gjennom forbudsbestemmelser, unntaksbestemmelser og spesifiserte dispensasjonsbestemmelser.

Øverste forvaltningsorgan er Miljødirektoratet og Klima- og miljødepartementet som har overordnet ansvar for verneområdeforvaltningen, blant annet gjennom klagebehandling

og fastsettelse av rammene for forvaltningen. De rettslige rammene og muligheten for utøvelse av skjønn er de samme uavhengig av hvem som er forvaltningsmyndighet.

Vega kommune er myndighet på de fleste andre lovverkene som kan få betydning i naturreservatet, som plan- og bygningslov og motorferdsellov.

Statens naturoppsyn er forvaltningens feltapparat. Statens naturoppsyn har ansvar for tilsyn i verneområdet og anmelder eller informerer dersom de kommer over lovbrudd. Vega verneområdestyre har ifølge vedtektene et selvstendig ansvar for å reagere på lovbrudd.

Styret har, sammen med Stiftelsen Vegaøyan verdensarv oppnevnt et rådgivende utvalg. Utvalget består av representanter for de ulike interessene i området. Verneområdestyret har minst ett årlig dialogmøte med rådgivende utvalg.

For å sikre at forvaltningen av verneområdene blir godt integrert i den kommunale forvaltningen, har styret oppnevnt et administrativt kontaktutvalg bestående av representanter fra administrativt nivå i Vega kommune.

Tilleggsopplysninger

Oppstarts melding med prosjektplan for utarbeidelse av forvaltningsplan for alle verneområdene på Vega ble sendt til kommune, fylkeskommune, andre statlige sektormyndigheter, grunneiere, og andre rettighetshavere og aktuelle brukergrupper den 24. mai 2024. Det ble samtidig invitert til å komme med innspill og til å delta på informasjon – og innspills møter i tidlig fase, for grunneiere og interessenter i verneområdene.

Oppstarten ble dessuten annonsert i lokalaviser, og oppstarts meldingen ble lagt ut på aktuelle nettsider. I tillegg har verneområdemyndigheten arrangert et eget innspillsmøte for verneområdet og åpnet opp for innspill underveis i prosessen. På innspills møte ble aktuelle temaer gjennomgått og innkomne innspill drøftet.

Forrige forvaltningsplan, Forvaltningsplan for Vegaøyan verdensarvområde (2015 - 2022), inkluderer forvaltningsplan for Muddværet fuglefredningsområder. Besøkstrategi og tiltaksplan for alle verneområdene i Vega kommune, inkludert for Muddværet fuglefredningsområder, ble ferdigstilt i 2020. Forvaltningsplan (2015 - 2022) og besøksstrategien (2020) blir nå revidert og her slått sammen til en ny forvaltningsplan for Muddværet fuglefredningsområder.

Vega kommune vedtok i 2024 ny samfunnsdel i kommuneplanen, hvor ny forvaltningsplan for Vegaøyan verdensarv er integrert. Muddværet fuglefredningsområder ligger i Vegaøyan Verdensarv. Samfunnsdelen beskriver kommunens langsiktige mål og strategier for samfunnsutviklingen i kommunen, og skal gi retning for politiske prioriteringer, arealbruk og kommunens tjenesteyting.

2.0 Områdefakta

Eierstruktur

Fuglefredningsområdet berører følgende gnr./bnr.: 18/1, 18/2, 18/3, 18/4, 18/5, 18/6, 18/7.

Vernegrense

Vernekart finnes i [Naturbase kart](#)

Formål

Formålet med fredningen er å bevare et godt og uforstyrret hekke- og oppvekstområde for sjøfugl.

Internasjonale forpliktelser

Internasjonalt samarbeid er avgjørende for å løse verdens klima- og miljøutfordringer. Norge har signert mange konvensjoner, avtaler og programmer om miljøsamarbeid over landegrenser. Gjennom avtalene forplikter vi oss til å forvalte vår egen natur slik at vi bidrar til å nå felles miljømål. Noen av avtalene har særlig betydning forvaltningen av verneområdene i Vega kommune.

Verdensarvkonvensjonen

Muddværet fuglefredningsområde ligger i Vegaøyan verdensarvområde. Vegaøyan ble innskrevet på [UNESCOs](#) liste over verdens natur- og kulturarv i 2004.

Verdensarvstatusen betyr at Norge har ansvar for å ta vare på kultur- og naturverdiene som lå til grunn for UNESCOs vedtak.

Verdensarvstatusen til Vegaøyan bygger på 19 universelle delverdier og 4 nasjonale verdier, som landskap, geologi og biologisk mangfold (se side 34 Kap. 2 i kommuneplanens samfunnsdel 2025 – 2036). Bevaring av de store fuglebestandene og det rike artsmangfoldet er spesielt viktig for å opprettholde verdensarvstatusen.

De viktigste virkemidlene for å ta vare på naturverdiene er Naturmangfoldloven og verneforskriftene for verneområdene, sammen med Vega kommunes planverk etter Plan og bygningsloven. Verneområdestyrets oppfølging av verneområdene i Vegaøyan, og samarbeidet med Vega kommune som forvalter randsonen, er avgjørende for å oppfylle Norges internasjonale forpliktelser.

Gjeldende nasjonal politikk legger til grunn at verdensarvområder skal utvikles som fyrtårn for beste praksis natur- og kulturmiljøforvaltning. Denne ambisjonen omfatter også verneområdene innenfor verdensarvområdet.

IUCN

Norge er medlem i Den internasjonale naturvernunion, IUCN. Den har som mål å bevare natur og biologisk mangfold. IUCN forvalter et system for klassifisering av verdens

verneområder, [IUCN kategorier](#). Disse kategoriene benyttes i stor grad for å sammenlikne arbeidet med verneområder mellom ulike land, både regionalt og globalt. Status for norske verneområder rapporteres jevnlig fra Miljødirektoratet.

Beskrivelse av verneområdet

Natur

Informasjon om naturverdier i verneområdet oppdateres automatisk gjennom [Naturbase: Natur og miljø på kart - miljodirektoratet.no](#) og [Artsdatabanken | Kunnskapsbank for naturmangfold](#)

Området utgjøres av en tett samling større og mindre øyer, holmer og skjær, beliggende sørvest for øya Vega. I den vestlige delen av området er øyene/holmene lave og mer avslippte enn i øst. Mellom øyene er det smale og grunne sund, valer og våger. Disse områdene blir delvis tørrlagt ved fjære sjø.

Dominerende vegetasjonstype er fattig kysthei. Selve været er fremdeles delvis intakt, med sjøhus langs hamna og flere bosteds hus. Det er ikke lenger fastboende her, men husene brukes som fritidsboliger. I de senere år har eierne bodd her i ca. 6-7 mnd. pr. år. Det har da hovedsakelig vært i vår- og sommermånedene. I tilknytning til bebyggelsen er det bygget en rekke e-hus. Disse vedlikeholdes fortsatt, og er med på å danne et særegent kulturlandskap. En av de viktigste aktivitetene for folket som bor her om våren er å ordne disse husene for ærfuglen.

Muddvær er et viktig hekkeområde for sjøfugl, med flere sildemåkekolonier. De gamle hekkeplassene til sildemåkene finner man i tilknytning til de sentrale delene av været. På flere av de større øyene i været er det små ferskvannsdammer. I tilknytning til disse hekker det smålom. Her finner man også andre ferskvannstilknyttede våtmarks arter. Stor biologisk og kulturell verdi er knyttet til området som hekkeområde for ærfugl. Hovedandelen av disse hekker i spesielle e-hus, og det drives fortsatt en aktiv dunværsdrift.

De største botaniske verdiene finnes på Trælvikøya som er ei variert øy med bergkoller og slakere drag, sumper og tjønner, lune kiler og noe mer eksponerte strandberg og viker. Ikke representativ for noen strandtype, men representativ for sterkt eksponerte øyer. Hovedsakelig dekt av kystlynghei. Vegetasjonen over stranda er mer interessant enn strandvegetasjonen. Middels stort artsutvalg, noenlunde representativ for strandberg og tangvoll, bl.a. strandmelde. Klourt er funnet som ny for Nord-Norge, i en strandnær sump. Lokaliteten er omtrent upåvirket.

Sjøarealenes betydning for fuglefredningsområdet, hentet fra "Foredrag til Kongelig resolusjon av 06.12.2002 om Kystverneplan for Nordland":

Arronderingsmessige forhold:

- Arrondering for å sikre ivaretagelse av verneformål.

Verneverdier knytta til fugl og pattedyr:

- Næringskilde i forbindelse med sjø- og våtmarksfuglers hekking.
- Næringskilde og oppholdssted i forbindelse med sjøfuglers overvintring.
- Næringskilde og oppholdssted i forbindelse med ærfuglenes forberedelser til hekking og oppvekststed (skjul og næring) til ungene.

Botaniske verneverdier:

- Sjøarealene har økologisk betydning for biologisk mangfold på land.

Geologi

Holmene vest i fuglefredningsområde er forholdsvis lave med rundt 8-15 m mens de holmene som ligger i midten og på østsiden former bergkoller med topper på mellom 30-40 m. Berggrunnen består hovedsakelig av granitt, som er en hard og sur bergart og er et forholdsvis fattig substrat med lite løsmasser for vegetasjon.

Klimaendring

Klimaet har avgjørende betydning for forekomsten og utbredelsen av naturtyper og arter i økosystemene. Høyere temperatur kan endre artssammensetningen, f.eks. ved at varmekjære arter vil kunne spre seg nordover i landet, og høyere opp i fjellet, ofte på bekostning av mer kuldetolerante, alpine og polare arter. Alpine arter er spesielt sårbar for klimaendringer i og med at de verken kan flytte oppover i høydegradient eller lengre nordover. En annen konsekvens av klimaendringer er lengre vekstsesong, som kan være gunstig for noen arter. Lengre vekstsesong kan bidra til å endre artssammensetningen i vegetasjonsdekket, ved at noen arter utkonkurrerer andre. Kulturlandskap kan i større grad være utsatt for gjengroing. Artssammensetningen i marine økosystemer endrer seg pga. havforsuring og høyere havtemperatur. På Vega kan dette ramme spesielt sjøfugl ved at varmekjære arter i sjøen øker i utbredelse, og blir en konkurrent til sjøfuglen. F.eks, den effektive predatoren makrellen, som beiter på sildelarver, et viktig byttedyr for blant annet terner.

Norsk klimasenter har laget [klimaprofil for Nordland](#) som er et kunnskapsgrunnlag for planlegging av klimatilpasning basert på forventede klimaendringer og klimautfordringer i fylket.

Påvirkning

Mink (Neovison vison)

Minker hører ikke naturlig hjemme i norsk fauna, men har etablert seg etter å ha rømt fra pelsfarmer. Muddværet fuglefredningsområde er kjent for sitt rike fugleliv, inkludert hekkende sjøfugler. Mink utgjør en betydelig trussel fordi den er en effektiv predator, særlig på bakkehekkende fugler, egg og unger.

For å vurdere omfanget av problemet er det viktig å kartlegge tilstedeværelsen av mink i området. Bekjempelsen av mink er en del av en større strategi for å sikre at verneformålet i Muddværet fuglefredningsområde oppfylles, særlig med tanke på bevaring av sjøfuglkoloniene som er av nasjonal og internasjonal betydning.

Marint søppel

Plast, fiskeredskaper og annet søppel, kan skade det rike fuglelivet og marine økosystemene og plantelivet i fuglefredningsområde. Plast kan bli spist av sjøfugler, noe som kan føre til sult og død. Fiskeredskaper som driver i land, kan også skade hekkende fugler eller føre til at dyr setter seg fast. Det har vært økt fokus på opprydding av marint avfall i Vegaøyan, inkludert Muddværet fuglefredningsområde. Slike tiltak innebærer ofte samarbeid mellom frivillige, lokale aktører, næring og myndigheter. Bevisstgjøring og forebygging, som kampanjer for å redusere plastforbruk og regulering av fiskeutstyr, er også viktige elementer for å beskytte området.

Menneskelig ferdsel

Endret ferdselsmønster til verneområdet kan ha flere konsekvenser, avhengig av typen og omfanget av endringen.

Konsekvenser som kan oppstå ved endret menneskelig ferdselsmønster er at areal blir beslaglagt som følge av at båter og folk oppholder seg i hekke - myte - og overvintringsområder som er viktige oppholdssteder for de stedegne fuglene. Endret ferdselsmønster som gir økt forstyrrelser på fugl, kan påvirke muligheten for å opprettholde tradisjonelle næringer som dundrift samt konflikter mellom turisme og lokal bruk.

Her er det et potensial for positive konsekvenser. Dersom ferdselsmønsteret styres på en bærekraftig måte, kan det også føre til positive effekter som økt bevissthet om områdets natur- og kulturverdier gjennom anbefalte ferdselsårer, informasjonsmateriell og guidede turer og redusert press på sårbare områder gjennom kanaliserte ruter og sonering.

Digitale kart som presenterer oppdatert informasjon om sårbare natur- og kulturverdier i Vegaøyan Verdensarv vil være en effektiv formidlingskanal til brukere av området. Et slikt kart kan inkludere data om verneområder, dunvær, ferdselsforbudssoner samt sårbare områder for fugl og annet dyreliv. Et slikt verktøy vil være en verdifull informasjonskanal for forvaltning, næringsaktører, grunneiere og andre brukere av verdensarvområdet.

Mattilgang for sjøfugl

Fuglevoktere og lokal verneområdeforvaltning er bekymret for at det er for lite mat i havet for sjøfugl. Det er behov for mer kunnskap om hvordan det står til med mattilgangen for de stedegne sjøfuglartene og om ytre faktorer som taretråling og turistfiske kan være en medvirkende årsak til at sjøfugl blir fortrenget fra området og få tilgang på mindre mat.

Vånd

Vånd, og våndaktivitet i kombinasjon med gjengroing er en viktig utfordring for verneområdet, og reduksjon av vånd er nødvendig for å restaurere naturen.

Problemet med vånd eskalerte trolig som et resultat av opphørt hevd av kulturlandskapet. Gjengroing av kulturlandskapet skapte gjemmesteder, yngleplasser og større mattilgang for populasjonen med vånd. Dette skal ha ført til ekstreme mengder av vånd som gjorde stor skade i slåttemarka, og enkelte steder så marka ut som den var pløyd. Denne aktiviteten førte til svært sterk erosjon som har redusert dybde og mengde på jordsmonnet betydelig. Tiltak fra skjøtselsplanen Muddværet for å håndtere vånd, erosjon, gjengroing og revegetering har vært utført. Dette har hatt en positiv effekt, men det er fortsatt et stort behov for videreføring av tiltakene.

Bruk og historikk

Restriksjonsområder

Det er ingen områder med ferdselsforbud i verneområdet, men bruk av modellbåter, modellfly, vannskuter og surfebrett samt camping, teltslagning og oppsetting av kamuflasjeinnretninger for fotografering er forbudt.

Det er lavtflygingsforbud, og bruk av drone er også forbudt i hele verneområdet.

Hunder og katter må ikke slippes løs i verneområdet i perioden 15. april til 31. juli.

Brukshistorie

På slutten av 1800-tallet og første halvdel av 1900-tallet bodde det flere familier i Muddværet, vanligvis rundt seks til åtte familier med totalt omkring 40 personer. De fleste bodde på Heimlandet og drev små gårdsbruk med noen kyr og sauer. Jordbruket var basert på slått av høy på øyene, som ga vinterfôr til dyrene. I tillegg var området et viktig dunvær, der folk drev aktiv skjøtsel for å legge til rette for hekkende ærfugl og samlet egg og ederdun. Denne tradisjonelle bruken av øyene, med beiting, slått og ærfugldrif, har preget landskapet og naturmiljøet.

Landbruk

Det er ingen beiting i fuglefredningsområdet.

Fra 1990 har øya vært sterkt påvirket av vånd, som har laget uttalelige jordganger og snudde jorda opp ned. Selv om arten skal ha vært til stede før dette har den ikke vært en like stor utfordring. Problemet eskalerte trolig som et resultat av opphørt hevd av kulturlandskapet. Gjengroing av kulturlandskapet skapte gjemmesteder, yngleplasser

og større mattilgang for populasjonen med vånd. Dette skal ha ført til ekstreme mengder av vånd som gjorde stor skade i slåttemarka, og enkelte steder så marka ut som den var pløyd. Denne aktiviteten førte til svært sterk erosjon som har redusert dybde og mengde på jordsmonnet betydelig.

Etter initiativ fra grunneiere og forvaltningsmyndighet har det den siste ti årsperioden foregått manuell slått i Muddværet. Oppdaterte skjøtselsplaner for Muddværet fungerer som veiledning for denne aktiviteten. Siden det slås med motoriserte klippere og grunneierne vil ta hensyn til hekkende fugl, blir slåttene ofte noe sein, gjerne litt ut i juli. Grunneierne har ikke fått slått alle områder alle år, men de ser en positiv utvikling der det slås, og områder som tidligere har vært slått blir enklere å slå de påfølgende årene.

I 2021 ble sitkagranskog på Trælvikøya i Muddvær fuglefredningsområde fjernet etter initiativ fra forvaltningsmyndigheten.

Friluftsliv

Muddværet fuglefredningsområde er en del av et område som benyttes som tur- og rekreasjonsområde spesielt for de som er grunneiere av området, men også av båtturister. Områdets interesse for bruk til rekreasjon og friluftsliv antas å øke i framtiden som følge av og økt turisme på Vega.

Jakt og Fiske

Det er tiltatt med jakt i henhold til viltlovens bestemmelser, [Lov om jakt og fangst av vilt \(viltloven\) - Lovdata](#)

Det utøves jakt på mink og vånd i fuglefredningsområdene.

Rettighetshavers rett til å ta bort egg og dun i samsvar med jakttidforskriften, samt skjøtselstiltak i forbindelse med bruk av området som egg- og dunvær. Grunneier eller andre som har tillatelse fra grunneier kan sanke egg.

Jaktforskriften, som er fastsatt med hjemmel i naturmangfoldloven og viltloven, regulerer jakt- og fangsttider samt sankning av egg og dun ([jakttidsforskriften](#)). Denne endres regelmessig av myndighetene. Den som skal sanke egg, har selv ansvar for å sjekke hvilke regler som til enhver tid gjelder etter jakttidsforskriften.

Reiseliv

Det private grunneiere i Muddværet. Det er ingen tilrettelegging for reiseliv annet enn godt synlige informasjonsplakater.

Det er avgjørende at alle som ferdes i verneområdet, både til lands og til vanns, er godt informert om områdets sårbare naturverdier og viser hensyn – både til dyrelivet og til menneskene som har sine fritidshus der.

Det er ikke ilandstigningsforbud i Muddværet fuglefredningsområde, men grunneiere ber om å bli kontaktet før besøk.

Forskning og undervisning

Muddværet er i dag lite benyttet i undervisnings- og forskningssammenheng, men potensialet er for slik virksomhet stor. Det knytter seg stor informasjonsverdi til områdets rike vegetasjon og fugleliv, samt kulturhistorie.

Kulturminner

Verneområdet har kulturminner som kan søkes opp i kart på nettstedet [kulturminnesøk](#)

Bygg og Installasjoner

Se [Eiendomskart | Kartverket.no](#) for oversikt over bygg i verneområdet. Omrisset til bygninger og andre søknadspliktige tiltak som krever inntegning i matrikkelen finnes i oversiktskart hos kartverket.

Infrastruktur

Infrastruktur som finnes i Muddværet er at det er flytekai og faste kaianlegg, hvor de fleste er privat eid.

3.0 Forvaltning

Forvaltningsmål

Forvaltningen av Lånan, Flovær og Skjærvær fuglefredningsområde skal sikre at forblir et godt og uforstyrret hekke- og oppvekstområde for sjøfugl.

Forvaltningen skal være i samsvar med Norges internasjonale forpliktelse for ivaretagelse av Vegaøyan Verdensarv.

Delmål

1. Opprettholde eller øke bestandsstørrelse og hekkesuksess for sjøfuglarter, slik at fuglefredningsområdene fungerer som stabile og trygge hekke- og oppvekstområder over tid.
2. Samarbeid med Vega kommune og andre relevante aktører om forvaltningen av verneverdiene og at disse samsvarer med ivaretagelse av verdiene i Vegaøyan Verdensarv, jfr. Forvaltningsplan for Vegaøyan Verdensarv (2025 – 2036).
3. Bevare naturlige habitatforhold og områdenes økologiske funksjoner som er nødvendige for hekking, næringssøk, oppvekst og hvile for sjøfugl uten negativ påvirkning fra fremmede arter, slitasje, tekniske inngrep eller annen unødig forstyrrelser.

Strategi

1. Sørge for oppdatert kunnskap om naturverdiene.
2. Utføre målrettede naturrestaurerings- og skjøtselstiltak som bidrar til å opprettholde eller styrke verneverdiene.
3. Utvikle felles rekrutteringsstrategi og formidlingsstrategi for ivaretagelse av kulturbetingete naturverdier.
4. Informer om naturreservatet og dets forvaltning ved Vega verdensarvsenter og andre relevante arenaer.

Utfordringer

Forvaltningsmyndigheten har ansvar for å ivareta verneverdiene og sette i gang tiltak dersom verneverdiene trues. Muddværet fuglefredningsområde skal forvaltes etter verneforskriftens bestemmelser i samsvar med verneformålet.

Utfordringene er å redusere trusler mot verneverdiene. Trusler kan skyldes endringer utenfor selve verneområdet som for eksempel klimaendring eller endring av næringstilgangen for fugl i overvintrende områder. Dette er trusler som forvaltningsmyndigheten ikke har innflytelse på gjennom forvaltningen av verneområdet. Trusler kan også skyldes forhold og hendelser innenfor verneområdet. Utfordringer som forvaltningsmyndigheten kan gjøre noe med for å redusere trusler mot verneverdiene i Muddværet fuglefredningsområde er blant annet:

1. Opprettholde åpent landskap med intakte forhold for hekkende fugl

Ryddingen av gjengroingsarter som mjødurt og sitkagran, vil bidra til å opprettholde et artsrikt vegetasjonsdekke og gode hekkeforhold for bakkehekkende fugl.

Våndaktivitet i kombinasjon med gjengroing er en viktig utfordring i Muddværet. Reduksjon av vånd er nødvendig for å restaurere naturen.

Etter at folk flyttet fra verneområdet er store deler av verneområdet blitt uegnede hekkeområder som følge av gjengroing og erosjon; fra grasrike slåtte- og beiteland til gjengrodde høgstaudeenger. Men situasjonen blir stadig vekk bedre etter at skjøtsel ble gjennomført etter at det ble laget skjøtelsplan for øyværene.

Måker, ærfugl, gås, terner og vadere krever alle fri sikt fra reirplassene slik at de kan komme seg unna om en predator nærmer seg. Ærfugl krever i tillegg skjul for angrep ovenfra, og i verneområdet hekker den derfor helst under einerbusker og i e-hus. Ugress og busker kan ikke vokse for tett da muligheten for flukt over åpen mark må være til stede. Områder som gror igjen med tett vegetasjon, inkludert mjødurt, kan i tillegg gi skjul for rovdyr som mink og rovfugler, noe som øker faren for predasjon og kan redusere hekkesuksessen.

Hvis mjødurt og andre høye planter overtar tidligere åpne hekkeområder, vil dette redusere plassen tilgjengelig for hekkende sjøfugl. Noen arter kan bli fortrent til mindre gunstige områder.

2. Hindre rovdyr, som mink i å ta seg ut til verneområdet og etablere seg der

I Muddværet fuglefredningsområde har fugl som gjennom menneskelig beskyttelse, tradisjonelt kunnet hekke uten for høy predasjonstrykk fra rovdyr (pattedyr og rovfugl). Predasjon inngår som en naturlig mekanisme i et økosystem, også i fuglefredningsområdet. Selv om det er enkelte arter som betegnes som karakterarter (ærfugl, hettemåke og fiskemåke), hører også kråker, rovfugl og oter hjemme i området.

Forvaltningsmyndigheten har høyt fokus på å øke minkfangst gjennom hele året. Mink, et innført rovdyr som vi ikke ønsker å ha i norsk natur, har stort potensiale til å predatere på bakkehekkende fugl.

3. Demografi

Fraflyttingen fra øyene har gjort at rekruttering er en utfordring. Manglende rekruttering betyr færre folk til å passe på, utøve, overvåke og videreformidle verdiene i fuglefredningsområdet. Det gjør området mer sårbart for både forstyrrelser og forfall.

Eldre generasjoner sitter ofte med verdifull lokal kunnskap om fuglelivet og området. Hvis ikke yngre eller nye personer blir rekruttert vil kunnskapen gå tapt når de eldre slutter og det blir ekstra utfordrende å videreføre vern og forståelse av området.

4. Holde leveområder for sjøfugl mest mulig fri for forstyrrelser

Katter og løse hunder kan være en vesentlig forstyrrelsesfaktor og trussel i hekkeperioden når fugl behov for ro. Katter har blitt observert å ha en negativ effekt på ærfugl både gjennom observasjoner i felt og gjennom kameraovervåking på reir. De skremmer hunner av reiret eller predaterer på rugende hunner. Samme effekt vil katter ha på den øvrige faunaen i verneområdet, da særlig på andre bakkehekkende fugler. Slipp av hund er ikke tillatt. Når rugende fugler skremmes av reirene, rekker de gjerne ikke å dekke til eggene. Synlige egg blir lett tatt av kråker. Selv om rugende fugler blir liggende på reiret, vil forstyrrelser kunne føre til stress og dårligere hekkesuksess (NINA 2018).

Menneskelig ferdsel kan forstyrre fuglelivet på flere måter, både direkte og indirekte ved å skremme fuglene bort fra reir og unger, forstyrrer fuglenes hvile og næringssøk, ødelegger leveområdene deres samt støy og lysforurensning. Dette kan føre til færre fugler i verneområdet.

Uforutsigbar båttrafikk ned høy fart kan bli et økende problem i verneområdet. Uforutsigbar kjøring med båt vil være belastende for sjøfugl som hekker, myter og overvintrer i verneområdet. Samlet kan denne aktiviteten være stressende for en allerede presset sjøfuglbestand.

Vega verneområdestyre har en viktig rolle når det gjelder å gi rettledning til grunneiere og andre interessenter om vernebestemmelser. For å redusere fare for unødig forstyrrelse av fugl i hekketiden anmoder verneområdestyre om at det ikke gjøres forstyrrende byggeaktiviteter i hekketiden for fugl.

For formidling av betydningen av forstyrrende ferdsel, kan både gode plakater og informasjon på nett nå fram til brukere og andre besøkende.

5. Holde strendene fri for marint søppel og oljesøl

Søppel som etterlates eller skylles på land i fjæresonen, utgjør en fare for fugl og dyr som kan forveksle plast med næring eller ta skade på annen måte. Det foregår årlig noe opprydding i strandsonen i regi av grunneiere og andre private aktører.

Olje som når frem til verneområdet vil utgjøre en skade for fugl og dyr. Oljeutslipp i fjæra rammer fugler og dyr både direkte (fysisk og gjennom forgiftning) og indirekte (gjennom ødelagte leveområder og matmangel). Det er avgjørende at oljevernberedskapen er så bra som mulig for å minimere skaden på verneverdiene.

6. Oppdatert kunnskap om sårbare naturverdier

Forvaltningen av sjøfuglefredningsområdet krever oppdatert kunnskap om sårbare naturverdier som sjøfuglbestander og vegetasjonsutvikling. For å kunne iverksette effektive forvaltningstiltak må vi ha oppdatert kunnskap om hvor og når det er sårbart for

fugl i verneområdet samt hvor de stedegne sjøfuglartene har sine beiteområder. Regelmessig kartlegging av vegetasjonssammensetningen er nødvendig for å vurdere behovet for skjøtselstiltak.

Regelmessig kartlegging og overvåking av sjøfuglbestander og vegetasjonsutvikling er nødvendig for å ivareta sårbare naturverdier i sjøfuglefredningsområdene. Uten denne kunnskapen risikerer vi at viktige områder for sjøfugl forringes uten at nødvendige tiltak blir iverksatt i tide.

7. Formidling av verneområders verdier til barn og unge

For å bevare verneområdene er det avgjørende at både dagens og fremtidens generasjoner kjenner til dem. Dette krever formidling av kunnskap til barn og unge og til befolkningen generelt, både lokalt på Vega og i regionen for øvrig. Gjennom tilpassede undervisningsopplegg, aktiviteter og opplevelser kan vi styrke forståelsen for betydningen av naturmangfoldet og kulturarven som verneområdene representerer.

Når flere får innsikt i de verdiene som knytter seg til verneområdene – enten det gjelder landskapet, artsmangfoldet eller den historiske bruken av naturen – vil forståelsen og engasjementet for å ta vare på dem øke.

På sikt kan dette bidra til å styrke den lokale identiteten. Kunnskap og stolthet over egen natur og historie danner et solid grunnlag for å ivareta verneområdene, samtidig som det gir befolkningen en sterkere tilknytning til stedet de bor.

Besøkstrategi

Innledning

Arbeidet med en besøksstrategi for verneområdene har som mål å bidra til ivaretagelse av verneverdiene, øke forståelsen for naturvern og legge til rette for gode opplevelser for de besøkende. Dette vil samtidig bidra til økt bred verdiskaping. Bred verdiskaping innebærer at man skaper verdi på flere områder samtidig – både miljømessig, sosialt, kulturelt og økonomisk. Målet er en bærekraftig utvikling som gir positive effekter for både naturen, lokalsamfunnene og menneskene som bruker områdene.

Besøksstrategien for Muddværet fuglefredningsområde avklarer i hvilken grad det er ønskelig å tilrettelegge for besøk i og i tilknytning til verneområdet og om dette er forenlig med verneverdiene.

Besøksnæringen og verneområdene er tett knyttet sammen fordi natur- og kulturverdier i verneområdene er selve grunnlaget for mange reiselivsopplevelser. Forholdet må bygge på bærekraft, der naturen beskyttes samtidig som den kan brukes til rekreasjon og opplevelse. Et viktig premiss for arbeidet med besøksforvaltning for norske verneområder er at dersom det er konkurrerende hensyn mellom de ulike målsetningene, skal ivaretagelsen av verneverdiene alltid veie tyngst.

God besøksforvaltning er viktig for å unngå slitasje og forstyrrelser, blant annet gjennom tilrettelegging, styring av trafikk og god informasjon. Samtidig kan besøk bidra til lokal verdiskaping når det skjer i samarbeid med lokalsamfunn, reiseliv og forvaltningsmyndighet.

Verneområdestyrets vurderinger gjøres på bakgrunn av verneforskrift, kunnskapen om naturverdiene og innspill fra grunneiere, lag og foreninger samt næringslivsinteresser. Mål og strategi for besøk i verneområdene er beskrevet i kapittel 3.0 og tiltak som knyttes til besøksstrategien ligger i kapittel 4.0.

Informasjon og formidling

Oppdatert og tilgjengelig kunnskap er avgjørende for god forvaltning av verneområder. For at forvaltningen skal være effektiv, må kunnskapen formidles på en måte som engasjerer og når ut til ulike målgrupper – som besøkende, lokalsamfunn, skoler, forskere og forvaltningsmyndigheter. Kunnskapen om området ligger til grunn for hvor styret mener det er forsvarlig å kanalisere de besøkende og hvilke områder styret ønsker å skåne. En kunnskapsbasert formidling styrker forståelsen for hvorfor vern er nødvendig, og fremmer samarbeid om å beskytte sårbar natur.

Mange som besøker verneområder er ikke klar over hvor sårbare arter og naturtyper faktisk er. Særlig hekkende fugl er utsatt for forstyrrelser, og selv godt ment ferdsel kan føre til negative konsekvenser for hekkesuksess og overlevelse. Informasjon er derfor en nøkkelfaktor for å sikre at verneområder blir respektert. Skilting og informasjonstavler i terrenget, digitale informasjonskanaler og samarbeid med lokale aktører som skoler, reiseliv og frivillige organisasjoner er viktige virkemidler for å nå ut med kunnskap og regler for ferdsel.

Vega verdensarvsenter

Vega verdensarvsenter, offisielt åpnet 13. juni 2019, ligger på Gardsøya i Vega kommune og er forvaltningsknutepunkt for Vega verneområdestyre, Stiftelsen Vegaøyan Verdensarv og Statens naturoppsyn (SNO). Senteret rommer utstilling, butikk, undervisningsrom, restaurant og kontor for verneområdeforvaltningen. Senteret brukes i dag som møtepunkt for aktører med interesser i Vegaøyan Verdensarv inkludert verneområdene, som lokalbefolkning, grunneiere, næringsliv og andre besøkende. Det fungerer også som startpunkt for befaringer, undervisning og aktiviteter knyttet til Vegaøyan Verdensarv.

Utstillingene gir innblikk i den unike geologien, plante- og dyrelivet, samt historiene fra livet i verdensarvområdet. Store uteområder rundt senteret legger til rette for utendørs formidling og opplevelser.

Verneområdeforvalter bruker Vega verdensarvsenter som formidlingsarena. Vega verneområdestyre ønsker å styrke formidlingen av verneområdene fra senteret, slik at de besøkende får gratis og oppdatert informasjon om verneverdiene på Vega.

Verneområdestyret ønsker at Vega verdensarvsenter skal være en sentral arena for formidling av naturverdiene i verneområdene og av forvaltningen av disse. Gjennom utstillinger, brosjyrer, foredrag, guidede turer og interaktive tiltak skal senteret bidra til økt forståelse for hvordan menneskelig aktivitet påvirker naturen og samtidig inspirere til bærekraftige holdninger og valg. På denne måten kan verdensarvsenteret bidra til økt lokal og regional bevissthet og til et langsiktig vern basert på kunnskap og gode naturopplevelser.

Besøkpunkt og informasjonsskilt

Skilting og informasjonstavler i terrenget, digitale informasjonskanaler og samarbeid med lokale aktører som skoler, reiseliv og frivillige organisasjoner er viktige virkemidler for å nå ut med kunnskap og regler for ferdsel.

I Muddværet er det ikke tilrettelagt for besøk. Det er private grunneiere i verneområdet. Selv om det ikke er ilandstigningsforbud, bes besøkende om å ta kontakt med grunneier før ilandstigning. Det er viktig å følge stiene og ta hensyn til fuglelivet i hekkeperioden fordi fuglene er sårbare for forstyrrelser.

Verneområdeskiltingen er godt synlig i fuglefredningsområdet.

4.0 Tiltaksplan

Gjennomføringen av tiltak er avhengig av årlige, statlige budsjetter. Tiltaksmidler tildeles hvert år etter søknad fra Vega verneområdestyre til Miljødirektoratet. Det er foreløpig ikke opprettet bevaringsmål for verneområdet.

PRI	Beskrivelse	Kategori	Dato fra	Dato til
1	Sikre overvåking av hekkende, mytende og overvintrende sjøfugl i verneområdet	Kartlegging	01.01.2027	01.01.2037
2	Støtte rekrutteringsprosjekt i verneområdet	Tilrettelegging og informasjon	01.01.2027	01.01.2037
3	Revidere skjøtselsplanen for Muddvær	Kartlegging	01.01.2027	01.01.2029
4	Utvikle felles rekrutteringsstrategi for ivaretagelse av kulturbetingete naturverdier	Tilrettelegging og informasjon	01.01.2026	01.01.2029
5	Bidra til å holde verneområdet fri for mink	Uttak av fremmede arter	01.01.2027	01.01.2037
6	Utvikle felles formidlingsstrategi for ivaretagelse av kulturbetinget naturverdier	Tilrettelegging og informasjon	01.01.2027	01.01.2029
7	Revidere tiltaksplan for kulturlandskapet i verdensarvområde Vestnorsk fjordlandskap og Vegaøyan Verdensarv	Skjøtsel av (tre)vegetasjon	01.01.2027	01.01.2029
8	Skjøtsel etter råd fra oppdaterte skjøtselsplaner	Skjøtsel av (tre)vegetasjon	01.01.2027	01.01.2037
9	Innkjøp av nødvendig utstyr til skjøtselstiltak i verneområdene	Skjøtsel av (tre)vegetasjon	01.01.2027	01.01.2037
10	Informasjon om verneområdet på skjerm (i butikk og på ferjer) om tilrettelegging og om sårbare naturverdier	Tilrettelegging og informasjon	01.01.2027	01.01.2037
11	Bidra til kurs og dugnad i ærfugldrift	Restaurering	01.01.2027	01.01.2037
12	Støtte opp om reetablering av dunvær i verneområdet	Restaurering	01.01.2027	01.01.2037

14	Øke kunnskapen om predasjonseffekt på sjøfugl	Kartlegging	01.01.2027	01.01.2037
15	Oppdatert informasjon om verneområdet i Vega verdensarvsenter	Tilrettelegging og informasjon	01.01.2027	01.01.2037
16	Formidle forskningsaktivitet og forskningsresultater fra verneområdet	Tilrettelegging og informasjon	01.01.2027	01.01.2037
17	Bidra til vedlikehold av sti og bruer og annet infrastruktur i verneområdet	Tilrettelegging og informasjon	01.01.2027	01.01.2037
18	Bidra til at strendene i verneområdet holdes fri for marint avfall	Annet	01.01.2027	01.01.2037
19	Mins et årlig dialogmøte med næringsaktører knyttet til verneområdet	Tilrettelegging og informasjon	01.01.2027	01.01.2037
21	Bidra til god oljevernberedskap	Annet	01.01.2027	01.01.2037
22	Bidra til tiltak for å redusere antall vånd i verneområdet	Skjøtsel av (tre)vegetasjon	01.01.2027	01.01.2037
23	Formidle oppdatert informasjon om sårbare områder for fugl i verneområdet	Tilrettelegging og informasjon	01.01.2027	01.01.2037
24	Fjerne ettervekst av sitkagran i hogstfelt hvert andre år	Uttak av fremmede arter	01.01.2027	01.01.2037
25	Oppdater informasjon til kajakkpadlere, fritidsbåter og utleiebåter om ferdsel i verneområdene i sjø på tysk og engelsk	Tilrettelegging og informasjon	01.01.2027	01.01.2037
26	Etabler årlig vertskaps kurs for guider og verter på Vega, for å sikre god informasjonsflyt fra forvaltning til folk	Tilrettelegging og informasjon	01.01.2027	01.01.2037

5.0 Naturmangfoldloven

De miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven kapittel II kommer til anvendelse ved utøvelse av offentlig myndighet, og må vurderes når det treffes vedtak etter verneforskrifter. De miljørettslige prinsippene er kunnskapsgrunnlaget (§8), føre-var-prinsippet (§9), økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10), kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver (§11) og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12).

Prinsippene er ikke selvstendige vedtakshjemler, men skal legges til grunn som retningslinjer når det treffes beslutninger som berører naturmangfold etter andre bestemmelser. Dette innebærer at prinsippene skal være en del av vurderingen både ved vedtak med hjemmel i spesifiserte dispensasjonsbestemmelser i verneforskrifter og ved vedtak etter naturmangfoldloven § 48. Naturmangfoldloven § 7 angir at det skal fremgå av vedtaket hvordan prinsippene er vurdert.

Naturmangfoldloven ligger også til grunn for utformingen av forvaltningsplanen. De sentrale prinsippene i dette arbeidet har vært naturmangfoldloven §§ 8-10. Kunnskapsgrunnlaget i naturmangfoldloven § 8 står sentralt i utformingen av forvaltningsplanen. Under denne paragrafen står det at beslutninger som påvirker naturmangfoldet skal bygge på vitenskapelig kunnskap. Kunnskapsgrunnlaget om naturmangfoldet i Muddværet fuglefredningsområde er beskrevet og denne kunnskapen er bakgrunnen for utformingen av forvaltningsutfordringer og "Forvaltningsmyndighetens retningslinjer". Basert på de naturfaglige registreringene som har blitt gjort i området, har Vega verneområdestyre vurdert at kunnskapsgrunnlaget om naturmangfoldet i verneområdet er godt. Føre-var-prinsippet i § 9 har derfor blitt tillagt lite vekt under utformingen av forvaltningsplanen.

Ved å føre tilsyn med bruken av området, den oppgaven SNO har, parallelt med overvåkning av tilstanden til naturverdiene vil forvaltningsmyndigheten kunne gi en vurdering av den samlede belastningen på økosystemet, etter prinsippet i naturmangfoldloven § 10. Dette vil også kunne bli en viktig del av det fremtidige kunnskapsgrunnlaget om økosystemets robusthet, og bør vurderes ved revidering av forvaltningsplanen.

Verneforskrift URL

<https://lovdata.no/forskrift/2000-12-21-1527>

Dispensasjonssøknader og saksbehandling

Søknader om dispensasjon fra vernebestemmelsene, sendes til Vega verneområdestyre. Søker må sørge for å innhente tillatelser fra andre myndigheter og grunneier der det er nødvendig. Naturmangfoldloven § 48 fjerde ledd inneholder særskilte krav til søknader og begrunnelse av dispensasjoner gitt etter § 48. Søknad om dispensasjon skal inneholde nødvendig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene.

Forvaltningsmyndigheten vil derfor måtte veilede søker om dette kravet, og det kan være aktuelt å kreve tilleggsdokumentasjon dersom søknaden ikke inneholder tilstrekkelig dokumentasjon.

Dispensasjon etter § 48 første ledd skal inneholde begrunnelse for vedtaket som viser hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen kan få for verneverdiene, og hvilken vekt det er lagt på dette. Dette innebærer at det stilles strengere krav til begrunnelse av dispensasjoner gitt etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 48 enn forvaltningslovens generelle krav til begrunnelse av vedtak. Der et tiltak krever tillatelse både etter naturmangfoldloven § 48 og etter annet regelverk, kan tiltakshaver velge å søke om tillatelse parallelt, jf. naturmangfoldloven § 48 tredje ledd. I slike tilfeller skal vedtak som hovedregel først fattes etter verneforskriften.

Før det fattes vedtak, skal tiltaket det søkes om dispensasjon til, vurderes etter prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12. Vurdering og vektlegging skal fremgå av vedtaksbrevet.

Forvaltningsmyndigheten må alltid vurdere om det skal settes vilkår, og hvilke, for å ivareta verneformålet i hver enkelt sak. Det kan være rom for at brukere av området kan få flerårige tillatelser.

Kopi av vedtaket sendes til grunneier dersom søker er en annen enn grunneier, til kommune, fylkeskommunen og til Statens naturoppsyn. I spesielle tilfeller kan det være aktuelt å legge til andre kopimottakere i tillegg, for eksempel politi.

Forskrift om miljøvedtaksregisteret krever at enkeltvedtak på utvalgte miljøområder, for eksempel dispensasjon fra verneforskrifter, skal være tilgjengelig for allmenheten. Forvaltningsmyndigheten som har truffet vedtaket er den som registrerer vedtaket i registeret. Vedtaket skal registreres senest tre virkedager etter at parten er underrettet om vedtaket, se Forskrift om Miljøvedtaksregisteret.

Dispensasjonsvedtak truffet av Vega verneområdestyre kan påklages av en “part eller annen med rettslig klageinteresse” innen 3 uker fra vedkommende part mottar underretning om vedtaket. For de som har rettslig klageinteresse, og som ikke har fått skriftlig underretning, løper fristen først fra det tidspunkt de har fått eller burde skaffet seg kjennskap til vedtaket, se forvaltningsloven § 29. Miljødirektoratet er klageinstans. En klage skal alltid sendes til det forvaltningsorgan som har truffet vedtaket, her Vega verneområdestyret.

Naturmangfoldloven § 48

I tilfeller der det søkes om dispensasjon for tiltak som ikke er nevnt i verneforskriften § 6 må søknaden behandles etter naturmangfoldloven § 48 som erstatter verneforskriften § 8.

Naturmangfoldloven § 48 gir forvaltningsmyndigheten hjemmel til å gi dispensasjon fra verneforskriften i tre alternative tilfeller; dersom det ikke strider mot verneformålet og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, dersom sikkerhetsmessige hensyn gjør det nødvendig, eller dersom hensynet til vesentlige samfunnsmessige hensyn gjør det nødvendig.

Bestemmelsen skal være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutsees, eller spesielle /særskilte tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Første alternativ dekker tilfeller hvor verneformål og verneverdier tåler enkeltstående avvik fra vernebestemmelsene, og er i utgangspunktet ment for bagatellmessige inngrep eller forbigående forstyrrelser. Dispensasjonsbestemmelsen i § 48 er en kan-regel, det vil si at selv om vilkårene for å gi dispensasjon er oppfylt, så er det ingen som har krav på dispensasjon. Det er nødvendig med en bredere vurdering av om det bør gis dispensasjon. Mer informasjon: Miljødirektoratet rundskriv om forvaltning av verneforskrifter kapittel 7 ([Rundskriv](#)).

Naturmangfoldloven § 47

Naturmangfoldloven § 47 gir generelle regler om forvaltningsmyndighetens adgang til å foreta skjøtsel i verneområder. Bestemmelsen gir forvaltningsmyndigheten adgang til å utøve en viss fysisk rådighet uten grunneiers samtykke. Bestemmelsen gir også adgang til i skjøtselføremål å treffe tiltak som vernebestemmelsene ellers forbyr eller regulerer. Verneforskriftens unntak for skjøtselstiltak gjelder bare for skjøtsel som forvaltningsmyndigheten står for og som gjelder verneområdet. Bestemmelsen i § 47 gir ikke adgang til å pålegge grunneieren en viss bruk av området. Med hjemmel i § 47 kan det foretas tiltak for å opprettholde eller oppnå natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet, herunder tiltak for å kanalisere ferdsel, fjerning av vegetasjon eller fremmede treslag og restaurering etter naturinngrep.

Skjøtselstiltak som innebærer høsting av naturlige ressurser eller en vesentlig endring i naturtilstanden på vernetidspunktet kan ikke skje med hjemmel i § 47. Adgangen til skjøtselstiltak gir også rett til nødvendig motorferdsel innenfor hele verneområdet uten grunneiers samtykke. Dersom det er nødvendig å passere eiendom utenfor verneområdet for å komme fram, gir naturmangfoldloven § 72 adgang til det. Berører skjøtselstiltak privat eiendom eller rettigheter i verneområdet skal eieren eller rettighetshaveren så vidt mulig varsles på forhånd. Økonomiske fordeler ved gjennomføringen av skjøtselstiltak tilfaller grunneieren eller rettighetshaveren. Tiltak som ikke kan foretas med hjemmel i naturmangfoldloven § 47 krever avtale med grunneier.

6.0 Forvaltningsmyndighetens retningslinjer

Id	Tema	Forskriftreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
1	Bygninger og andre installasjoner	§ 3 pkt 3, § 6 pkt 6 og § 5 pkt 1, 2, 3, 5, 6, 7 og 8.	Oppføring av nye bygninger er forbudt i verneområdet, jf. § 3 pkt 3. Dette er ikke til hinder for vedlikehold av eksisterende bygninger og brygger, jf. § 4 pkt 6. Vedlikehold defineres som rutinemessig arbeid for å hindre forfall på grunn av jevn og normal slitasje, for eksempel mindre tiltak som takteking, etterisolering, montering, skifte vindu med mer. Tiltak som innebærer fasadeendring, ombygging, oppgradering og utviding av bygninger og brygger defineres ikke som vedlikehold og er søknadspliktig. Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til: Oppføring av nye bygninger/anlegg i forbindelse med utøvelse av fiske, etter samråd med fiskerimyndighetene, etablering av anlegg for Kystverket, etablering av landfester for fiskeredskaper, til- og påbygging, nyetablering av bygninger i forbindelse med ærfugldrift, på eksisterende murer eller i samsvar med foto som dokumenterer tidligere bygninger på stedet, i tilknytning til tidligere eller eksisterende bebyggelse, jf. forvaltningsplan, oppføring av lager/redskapshus i forbindelse med ærfugldrift for etablerte fuglevoktere, oppføring av nødvendig skjul i forbindelse med dyr på beite. Aktuelle områder der det kan komme søknad om oppsetting av nye bygninger er der hvor det har stått hus tidligere, dokumentert gjennom eksisterende murer eller gjennom foto, i tilknytning til tidligere eller eksisterende bebyggelse. Dette gir en

			ramme på antall nye hus som kan bygges i verneområdet. Forvaltningsmyndigheten vil se positivt på en søknad om å sette opp nytt bygg i forbindelse med ærfugldrif. Da dette vil vitne om aktivitet på øyene noe som er en nødvendig forutsetning for å ivareta ærfugldriften i verneområdet. Ærfugldrif blir satt som vilkår for en eventuell byggetillatelse. Flere av grunneierne i verneområdet praktiserer ærfugldrif og det kan komme ønske om flere bygninger i tilknytning til denne driften. Aktuelle bygninger som kan vurderes er bolighus, uthus og lager. Forvaltningsmyndigheten vil da ta en vurdering av dette i forhold til størrelse, plassering og samlet belastning. Forvaltningsmyndigheten anmoder om at det utvises særlig hensyn til hekkende fugl under byggeaktivitet og vedlikeholdsarbeid i verneområdet. Det er pr. i dag ikke sau på beite i verneområdet selv om dette er anbefalte skjøtselstiltak. Verneområdeforvaltninga ønsker å kunne legge til rette best mulig slik at beite på øyene kan gjennomføres på en lettvin og skånsom måte. Det vil etter søknad kunne bli aktuelt med oppsett av skjul, eller andre anlegg for at dyreholdet på øyene skal utføres på best mulig måte. En dispensasjon kan etter søknad og befarng vurderes opp mot det biologiske mangfoldet på øya. Det vil i tilfelle settes vilkår om størrelse, utforming, plassering og krav om opprydding dersom behovet skulle falle bort.
2	Motorferdsel	§ 3 pkt 4 og § 4 pkt 1	Bruk av modellbåter, modellfly, vannskuter er forbudt, jf. § 3 pkt 4.

			Drone defineres som modellfly og er dermed også forbudt å bruke i fuglefredningsområde. Forvaltningen kan vurdere dispensasjon til bruk av droner i spesielle tilfeller der flyvningen har en tydelig nytteverdi, eksempelvis vitenskapelige undersøkelser. Ved søknader om bruk av droner i forbindelse med filming/fotografering til medieproduksjon skal dette vurderes etter en restriktiv linje og filmingens relevans for vernet vil være av betydning. Eventuelle dispensasjoner må vurderes etter naturmangfoldloven § 48 og det er en forutsetning at flyvningen ikke er til nevneverdig ulempe for verneverdiene og verneformålet. En eventuell dispensasjon til dronelflyvning skal utelukkende gis utenfor fuglenes hekkeperiode med mindre det foreligger sterke faglige argumenter eller andre hensyn som taler for det motsatte. Motorferdsel til lands er forbudt. Start og landing med luftfartøy og lavtflyging under 300 m er forbudt, jf. § 3 pkt 5. Bestemmelsene i § 3 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Bestemmelsen gjelder ikke øvingskjøring, jf. § 4 pkt. 1.
3	Friluftsliv	§ 3 pkt 2 og § 4 pkt 4	Fugler, herunder deres reir og egg, er fredet mot enhver form for skade, ødeleggelse og unødige forstyrrelser, jf. § 3 pkt 2 Det er tillatt å ferdes i verneområdet så lenge ferdselen ikke forstyrres unødige. Spesielt er

			det viktig å ta hensyn i hekketiden (ca. 15.april - 31.juli). Egg er fredet mot enhver skade og ødeleggelse, men bestemmelsen er ikke til hinder for rettighetshavers rett til å ta bort egg og dun i samsvar med viltloven, samt skjøtselstiltak i forbindelse med bruk av området som egg- og dunvær. Jaktforskriften, som er fastsatt med hjemmel i naturmangfoldloven og viltloven, regulerer jakt- og fangsttider samt sanking av egg og dun (jakttidsforskriften). Denne endres regelmessig av myndighetene. Den som skal sanke egg, har selv ansvar for å sjekke hvilke regler som til enhver tid gjelder etter jakttidsforskriften.
4	Forskning og undervisning	§ 7	Den generelle dispensasjonsbestemmelsen § 7 er erstattet av naturmangfoldloven § 48. Det er ingen egen generell dispensasjonsbestemmelse for vitenskapelige undersøkelser. Også for gjennomføring av forskning og undervisning gjelder forbudsbestemmelsene i § 3. Aktivitet ut over unntaksbestemmelsene i § 4, må omsøkes. Noen eksempler på søknadspliktige vitenskapelige undersøkelser og aktiviteter (listen er ikke uttømmende): Innsamling av plantemateriale, utplassering av varige innretninger og utstyr, vitenskapelige undersøkelser som innebærer at det graves og /eller fjernes vegetasjon, alle former for fangst av dyr. Forskningsaktivitet som kan legges utenfor fuglefredningsområdet bør legges utenfor. Ved behandling av søknader vil forvaltningsmyndigheten blant annet vektlegge undersøkelsens relevans for

			vernet og verneformålet; forvaltningsmyndighetens kunnskapsbehov og undersøkelsens innvirkning på verneverdiene.
5	Friluftsliv	§ 3 pkt 4	Camping, teltslagning og oppsetting av kamuflasjeinnretninger for fotografering er forbudt, jf. § 3 pkt 4. Camping, teltslagning og oppsetting av kamuflasjeinnretninger for fotografering vil føre til unødig forstyrrelse av fuglelivet og er forbudt inne fuglefredningsråde.
6	Jakt og fiske	§ 3 pkt 2, § 4 pkt 5 og 8	Jakt, fangst og bruk av skytevåpen er forbudt, jf. § 3 pkt 2. Bestemmelsen er ikke til hinder for jakt og fangst på artene vånd, mink, rødrev, kråke og ravn som gjør skade i henhold til viltlovens bestemmelser, jakt på sel i samsvar med gjeldende lovverk, herunder bruk av skytevåpen, med unntak for tiden fra og med 15. april til og med 31. juli.
7	Annet	§ 3 pkt 3	Endring av naturgitte- og kulturgitte produksjonsforhold. En rekke tiltak som ikke er tillatt fordi de kan endre de naturgitte forholdene i fuglefredningsområde, er listet opp i denne bestemmelsen. At opplistingen ikke er uttømmende, betyr at det kan dukke opp tiltak som ikke var kjent på vernetidspunktet, tiltak som kan endre de naturgitte forholdene.
8	Landbruk – jord og skogbruk	§ 5 pkt 7, § 6	Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til oppføring av nødvendig skjul i forbindelse med dyr på beite. Forvaltningsmyndigheten eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan gjennomføre skjøtselstiltak i samsvar med fredningsformålet.

			Forvaltningsmyndigheten tar fortløpende initiativ til å lage nye eller revidere eksisterende skjøtselsplaner for området som skal skjøttes. Beiting, slått og hogst i verneområdet gjøres i tråd med gjeldende skjøtselsplan. Skjøtselstiltak for å opprettholde formålet med vernet og som er iverksatt på initiativ fra forvaltningsmyndigheten vil normalt ikke kreve dispensasjon fra verneforskriften. Herunder tiltak for å kanalisere ferdsel, fjerning av vegetasjon eller fremmede treslag og restaurering etter naturinngrep. Slike tiltak kan gjennomføres i medhold av naturmangfoldloven § 47 og vil normalt ikke kreve dispensasjon fra verneforskriften. Oppføring av beitegjerd regnes som et skjøtselstiltak dersom det er nødvendig for å gjennomføre beiting som skjøtsel. Det er ikke et generelt skjøtselstiltak i seg selv, men et hjelpemiddel for beiting. Oppføring av nye beitegjerd krever dispensasjon med hjemmel i § 48. Oppføring av nødvendig skjul i forbindelse med dyr på beite må omsøkes etter § 5 pkt. 8. En søknad må inneholde en plassering, beskrivelse av tiltaket inkludert tegning av tiltaket. Ved behandling av søknader vil forvaltningsmyndigheten blant annet vektlegge undersøkelsens relevans for vernet og verneformålet
--	--	--	---

7.0 Kunnskapsgrunnlag

Forfatter	År	Tittel	Kobling
Artsdatabanken	2023	Fremmedartslista 2023	https://artsdatabanken.no/lister/fremmedartslista/2023?TaxonRank=AssessedAtSameRank
Artsdatabanken	2021	Norsk rødliste for arter 2021	https://artsdatabanken.no/lister/rodlisterforarter/2021?Area=N
Artsdatabanken	2025	Norsk rødliste for naturtyper	https://lister.artsdatabanken.no/naturtyper/2025
Kongelig resolusjon.	2002	Foredrag til kongelig resolusjon av 6.12.2002 om kystverneplan for nordland	https://www.nasjonalparkstyre.no/uploads/files_vega/Filvedlegg1_kystverneplan.pdf
Lovdata	1997	Forskrift om Kystverneplan Nordland, Muddværet fuglefredningsområde, Vega kommune, Nordland	https://lovdata.no/dokument/LF/forskrift/2002-12-06-1403
Lovdata	2009	Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)	https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-19-100
Miljødirektoratet	2025	Kartlegging av naturverdier - naturbase	https://geocortex02.miljodirektoratet.no/vertigisstudio/web/?app=a3a09afee5c24c459c53a9a9ff0915f1
NIBIO	2023	Revidering av Skjøtselsplan for Muddvær	https://nibio.brag.e.unit.no/nibio-xmlui/handle/11250/3106441
NINA	2023	Foraging behaviour of black guillemots at three Norwegian sites during the breeding season	file:///C:/Users/fmnojwi/Downloads/s00227-023-04228-x.pdf
Norsk klimaservicesenter (KSS)	2024	Klimaprofil Nordland	https://klimaservicesenter.no/kss/klimaprofiler/nordland
Statsforvalteren i Nordland	2015	Forvaltningsplan for Vegaøyan verdensarvområde (2015 - 2022)	https://verdensarvvega.no/wp-content/uploads/2023/10/FORVALTNINGSPLAN-1.pdf

Vega kommune	2024	Kommuneplanens samfunnsdel 2025-2036	https://www.vega.kommune.no/_f/p1/i99735f64-0287-4de0-9b4e-8055a9ae6364/samfunnsdel-25112024.pdf
Vega verneområdestyre	2020	Besøksstrategi for verneområdene på Vega	https://www.nasjonalparkstyre.no/uploads/files_vega/Besoksstrategi-2022.pdf